

Samenvatting grammatica Taaltalent 2, hoofdstuk 1- 4

Summary grammar Taaltalent 2, chapter 1- 4

Verkleinwoorden / Diminutives

De meeste verkleinwoorden worden gemaakt door er JE achter te zetten. / *Most diminutives are made by adding JE at the end of the noun.*

De kop – het kopje

Als een woord eindigt op een N, L, W, R dan komt er TJE achter. /

If the word ends on an N, L, W, R than TJE is added

De tafel – het tafeltje. De boer – het boertje De laan – het laantje De mouw – het mouwtje

Als een woord eindigt op een M, dan komt er PJE achter /

If a word ends on an M, than PJE is added

Het raam – het raampje Het schuim – het schuimpje

Als een woord eindigt op een ING, dan komt er ETJE of NKJE achter /

If a word ends on ING, than ETJE or NKJE is added

Het ding – het dingetje De kring – het kringetje De ketting – het kettinkje de koning- het koninkje **Let op:** de N vervangt de G. / **Attention:** the N replaces the G

Eindigt het woord op de klinker O, A of U, dan wordt deze verdubbeld. Dus OO, AA of UU gevolgd door TJE /

If the word ends on the vowel O, A or U, than it will be doubled. So OO, AA or UU followed by TJE

De auto – het autootje, de oma – het omaatje, de paraplu – het parapluutje

Brabants dialect / *Regional language spoken in Brabant:* KE

de kop- het kopke de man – het manneke

Er zijn ook uitzonderingen. / *There are exceptions.* Het glas. NIET: het glasje MAAR: het glaasje

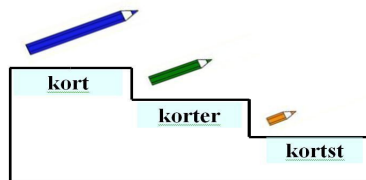
Let op: alle verkleinwoorden zijn HET-woorden. / **Attention:** All diminutives are HET-words

Vergelijken / Comparison

3 trappen: Stellende trap (fijn), vergrotende trap (fijner) en overtreffende trap (het fijnst)

3 degrees: Positive degree (fijn), comparative degree (fijner) and superlative degree (het fijnst)

Kort	Korter	Het Kortst
Lang	Langer	Het langst
Klein	Kleiner	Het kleinst
Groen	Groener	Het groenst
Mooi	Mooier	Het mooist
Groot	Groter	Het grootst
	Niet: Groter	

Als een woord eindigt op R dan wordt DER en niet ER toegevoegd. /

Word ends on R than add DER and not ER

duur duurder

Uitzonderingen / exceptions:

Weinig	Minder	Het minst
Veel	Meer	Het meest
Goed	Beter	Het best
Graag	Liever	Het liefst

Vergelijken / *compare* ALS of DAN?

Gelijk / *same?*

ALS

Mijn huis is **even** groot **als** jouw huis

Mijn tekening is **net zo** mooi **als** die van jou

Verschillend / *different?*

DAN

Mijn auto is klein**er** **dan** die van Piet

Als je naar de overtreffende trap nog een zelfstandig naamwoord gebruikt, dan krijgt de overtreffende trap een **E**.

If you let a noun follow the superlative, than the superlative gets an E

Die auto is het mooist

De mooiste auto

Dat meisje is het liefst.

Het liefste meisje

Meest / (*most*)

Speciaal bij lange woorden (3 of meer lettergrepen) wordt het woord MEEST gebruikt voor de overtreffende trap. Het bijvoeglijk naamwoord MEEST krijgt geen E: MEEST, niet ~~MEESTE~~

In particular in long words (3 or more syllables) the word MEEST is used for the superlative.

The adjective MEEST does not get an E. MEEST, not ~~MEESTE~~

Deze les is het interessantst

Deze les is het meest interessant.

Die taak is het uitdagendst

Die taak is het meest uitdagend

De grammatica is het ingewikkeldst

De grammatica is het meest ingewikkeld

Complimenten / *Compliments*

Compliment geven / *to give a compliment*

Reageren / *to react*

Dat staat je goed! (*that suits you*)

Bedankt voor het compliment.

Je ziet er leuk uit!

Dank je!

Wat een mooie bloes!

Vind je?

Ik vind je broek erg leuk!

Leuk om te horen.

Toekomstige tijd met GAAN / *Future tense with GAAN*

Het werkwoord GAAN kan worden gebruikt om iets in de toekomst aan te duiden. Gaan is dan de persoonsvorm en aan het eind van de zin staat een infinitief. /

The verb GAAN (to go) can be used to indicate something in the future. Gaan is the finite verb and at the end of the sentence is an infinitive.

Onderwerp / <i>subject</i>	PERSOONSVORM / <i>Finite verb</i>	TIJD / <i>TIME</i>	Lijdend voorwerp / <i>direct object</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	2e Werkwoord / <i>Second verb</i>
1	2	3	4	5	6
HIJ	GAAT	MORGEN	DE AUTO		WASSEN
IK	GA	STRAKS	DE BRIEF	OP DE BUS	DOEN
WIJ	GAAN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	LEREN

Dit, dat, deze, die

HET-woorden	dichtbij / <i>close</i>	verder weg / <i>further away</i>
Het potlood	Dit potlood	Dat potlood
Het papier	Dit papier	Dat papier

DE-woorden	dichtbij / <i>close</i>	verder weg / <i>further away</i>
De computer	Deze computer	Die computer
De tafel	Deze tafel	Die tafel

LET OP: meervoud is altijd DE dus ook altijd DEZE of DIE

ATTENTION: plural is always DE, so also always DEZE or DIE

De stoelen (meervoud / *plural*)

Deze stoelen

Die stoelen.

De potloden (meervoud / *plural*)

Deze potloden

Die potloden

LET OP: als je **ZIJN** gebruikt om iemand of iets (een wie/wat) voor te stellen of aan te wijzen dan gebruik je alleen **DIT** of **DAT**. ~~GEEN DEZE OF DIE~~ Het maakt nu niet uit of het DE-woorden of HET-woorden zijn.

ATTENTION: if you use ZIJN (to be) to introduce or point out a person or subject, than you use only DIT or DAT. ~~NO DEZE OR DIE~~. Irrespective if they are DE-words or HET-words.

DICHTBIJ	VERAF
Dit is Lotte	Dat is Fabian
Dit is mijn potlood (het potlood)	Dat is mijn potlood (het potlood)
Dit is mijn fiets (de fiets)	Dat is mijn fiets (de fiets)
Dit zijn mijn balpenen (de balpenen)	Dat zijn mijn balpenen (de balpenen)

HOOFDZIN EN BIJZIN / MAIN CLAUSE AND SUBORDINATE CLAUSE

A. Hoofdzin / main clause

Woordvolgorde van de hoofdzin in het Nederlands. **ONTHOUDEN:** persoonsvorm altijd op de tweede plaats / **Word order of the main clause in Dutch. REMEMBER: Finite verb always in second place!**

ONDERWERP / <i>SUBJECT</i>	PERSOONSVORM / <i>FINITE VERB</i>	TIJD / <i>TIME</i>	LIJDEND VOORWERP / <i>DIRECT OBJECT</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	2e WERKWOORD / <i>SECOND VERB</i>
1	2	3	4	5	
WIJ	LEREN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	
WIJ	GAAN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	LEREN

B. Bijzin / subordinate clause

Woordvolgorde van de bijzin in het Nederlands. **ONTHOUDEN:** persoonsvorm en eventuele andere werkwoorden aan het eind van de zin / **Word order of the subordinate clause in Dutch.**

REMEMBER: Finite verb and other verbs, if any, at the end of the sentence!

ONDERWERP / <i>SUBJECT</i>	TIJD / <i>TIME</i>	LIJDEND VOORWERP / <i>DIRECT OBJECT</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	PERSOONSVORM / <i>FINITE VERB</i>	2e WERKWOORD / <i>SECOND VERB</i>
1	2	3	4	5	6
WIJ	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	LEREN	
WIJ	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	GAAN	LEREN

In geschreven taal kan een bijzin niet zelfstandig voorkomen maar is meestal met een voegwoord verbonden met een hoofdzin / *In written language, a subordinate clause cannot exist in isolation but is usually connected to a main clause by a subordinating conjunction (subjunction).*

Op de vraag :**Waarom ben je niet op school?** antwoord je in geschreven taal met bijvoorbeeld:
To the question: Waarom ben je niet op school? you can answer in written language with for example:
Ik ben niet op school omdat ik ziek ben

In gesproken taal kun je wel zeggen / *in spoken language you could say: omdat ik ziek ben.*

Voegwoorden / Conjunctions

Er zijn 2 typen voegwoorden / *There are 2 types of conjunctions*

1. Nevenschikkende voegwoorden / *Coordinating conjunctions*

Deze voegwoorden verbinden 2 hoofdzinnen met elkaar / *These conjunctions connect 2 main clauses.*
 Er zijn er maar een paar. / *There are only a few: en, maar, of, dan, dan wel, dus, want, noch, doch.*

NEVENSCHIKKEND VOEGWOORD / <i>COORDINATING CONJUNCTION</i>	BETEKENIS / <i>MEANING</i>	VOORBEELD / <i>EXAMPLE</i>
en (and)	+ (plus), dit en dat, alle twee / + <i>and. this and that, both</i>	ik drink koffie en ik eet een appel
want (because)	reden, waarom iets is. / <i>reason, why something is the way it is.</i>	Ik kom niet want ik heb een afspraak
maar (but)	tegenstelling. Niet dit, wel dat / <i>opposites, not this but that</i>	De pen is niet rood maar de pen is blauw
dus (so)	gevolg / <i>consequence</i>	Het regent vandaag dus de straten zijn nat
of (or)	keuze / <i>choice</i>	Ik eet een appel of ik eet een peer

HOOFDZIN 1 / <i>MAIN CLAUSE 1</i>	VOEGWOORD / <i>CONJUNCTION</i>	HOOFDZIN 2 / <i>MAIN CLAUSE 2</i>
De ouders <u>drinken</u> koffie	en	de kinderen <u>drinken</u> limonade
Het <u>is</u> tijd om naar huis te gaan,	want	het <u>is</u> vijf uur
Hij <u>wil</u> wel naar voetbal,	maar	hij <u>mag</u> niet van zijn moeder.
Het <u>regent</u> ,	dus	ik <u>blijf</u> binnen
Ik <u>bestel</u> een pizza	of	ik <u>neem</u> friet

2. Onderschikkende voegwoorden / *Subordinating conjunction or, for short, subjunction.*

Deze voegwoorden verbinden een hoofdzin met een bijzin. / *These subjunctions connect a main clause with a subordinate clause.* Er zijn veel onderschikkende voegwoorden. / *There are many subjunctions:*

wanneer, als, terwijl, zodra, voordat, voor, nu, toen, nadat, zolang als, totdat, sinds, doordat, zodat, waardoor, omdat, opdat, indien, mits, tenzij, hoewel, ofschoon, ondanks dat, zoals, alsof, dat, of.....

HOOFDZIN / <i>MAIN CLAUSE</i>	ONDERSCHIKKEND VOEGWOORD / <i>SUBJUNCTION</i>	BIJZIN / <i>SUBORDINATE CLAUSE</i>
Martijn <u>kwam</u> te laat	doordat	de brug open <u>stond</u> .
Joost <u>gaat</u> niet naar school	omdat	hij zich ziek <u>voelt</u> .
Ik <u>poets</u> mijn tanden	voordat	ik naar bed <u>ga</u> .

Je kunt een bijzin door 1 woord vervangen. / *You can replace a subordinate clause with 1 word.*

Martijn kwam te laat doordat de brug open stond -----Martijn kwam daardoor te laat
 Joost gaat niet naar school omdat hij zich ziek voelt.-----Joost gaat daarom niet naar school
 Ik poets mijn tanden voordat ik naar bed ga.-----Ik poets eerst mijn tanden

Alternatieve volgorde / *alternative word order*

Een onderschikkend voegwoord hoeft niet na de hoofdzin te komen maar kan ook voorop staan gevolgd door een bijzin. / *A subjunction does not have to follow a main clause. You can also start with a subjunction followed by a subordinate clause.*

Let op!!! De hoofdzin krijgt dan inversie. / **Attention!!!:** *the main clause gets inversion in this case.*

HOOFDZIN / <i>MAIN CLAUSE</i>	ONDERSCHIKKEND VOEGWOORD / <i>SUBJUNCTION</i>	BIJZIN / <i>SUBORDINATE CLAUSE</i>
Martijn <u>kwam</u> te laat	doordat	de brug open <u>stond</u> .
Joost <u>gaat</u> niet naar school	omdat	hij zich ziek <u>voelt</u> .
Ik <u>poets</u> mijn tanden	voordat	ik naar bed <u>ga</u> .

ONDERSCHIKKEND VOEGWOORD / <i>SUBJUNCTION</i>	BIJZIN / <i>SUBORDINATE CLAUSE</i>	HOOFDZIN MET INVERSIE / <i>MAIN CLAUSE WITH INVERSION</i>
Doordat	de brug open <u>stond</u> .	<u>kwam</u> Martijn te laat
Omdat	hij zich ziek <u>voelt</u> .	<u>gaat</u> Joost niet naar school
Voordat	ik naar bed <u>ga</u> .	<u>poets</u> ik mijn tanden

Vergelijk / *compare:*

Hoofdzin / <i>main clause</i>	Voegwoord / <i>Conjunction</i>	Hoofdzin / <i>main clause</i>
Ik kom vandaag niet naar school	want	ik ben ziek
Hoofdzin / <i>main clause</i>	Voegwoord / <i>Subjunction</i>	Bijzin / <i>subordinate clause</i>
Ik kom vandaag niet naar school	omdat	ik ziek ben

Omdat en **Als** zijn onderschikkende voegwoorden. Dus een hoofdzin en een bijzin.

Omdat and Als are subordinating conjunctions (subjunctions for short).. So, a main clause and a subordinate clause.

Omdat geeft een reden. Het is het antwoord op de vraag: **Waarom?**

Omdat gives a reason. It is the answer to the question: Why?

We **gaan** naar binnen **omdat** het slecht weer **is**.

Als geeft een tijd of een conditie. Het is het antwoord op de vraag: **Wanneer?**

Als gives a time. or a condition It is the answer to the question: When?

Wij **gaan** naar Amsterdam **als** het weekend **is** (tijd /*time*)

Ze **gaan** naar het strand **als** het mooi weer **is** (conditie / *condition*)

Scheidbare of deelbare werkwoorden (= knipwerkwoorden) / *Separable verbs*

Werkwoord (infinitief) <i>Verb (infinitive)</i>	Voorbeelden / <i>examples</i>
schoonmaken <i>(to clean)</i>	<p>Ik maak de keuken schoon <i>(maak is persoonsvorm / maak is the finite verb)</i></p> <p>Ik wil de keuken schoonmaken. <i>(wil is de persoonsvorm en schoonmaken een infinitief / wil is the finite verb and schoonmaken is an infinitive)</i></p> <p>Ik heb de keuken schoongemaakt. <i>(heb is de persoonsvorm en schoongemaakt een voltooid deelwoord / heb is the finite verb and schoongemaakt a past participle (perfectum))</i></p>
Omdraaien <i>(to turn around)</i>	<p>Ik draai de pannenkoeken om. <i>(draai is de persoonsvorm / draai is the finite verb)</i></p> <p>Ik zal de pannenkoeken omdraaien. <i>(zal is de persoonsvorm en omdraaien een infinitief / zal is the finite verb and omdraaien is an infinitive)</i></p> <p>Ik heb de pannenkoeken omgedraaid. <i>(heb is de persoonsvorm en omgedraaid een voltooid deelwoord / heb is the finite verb and omgedraaid a past participle (perfectum))</i></p>

Scheidbaar of onscheidbaar? / *Separable or not?*

2 tips:

1. Altijd scheidbaar zijn werkwoorden die beginnen met:

Always separable are verbs starting with:

bij – in – na – uit – op – af- mee – tegen – tussen – terug

2. Bij een scheidbaar werkwoord ligt de klemtoon altijd op het eerste element, bij verreweg de meeste niet-scheidbare werkwoorden niet.

With separable verbs, the stress is always on the first element, in most (nearly all) non-separable verbs, this is not the case.

Scheidbare werkwoorden / *Separable verbs*:

uitgeven, teleurstellen, voorstellen, meevallen, voorkomen, aanstellen

Niet-scheidbare werkwoorden / *Non-separable verbs*:

ontdekken, bespreken, verkopen, overtuigen, voorkomen,

Uitzondering / Exception: waarschuwen: niet scheidbaar (klemtoon wel op het eerste element / *Not separable, yet stress on the first element*)

Soms is een werkwoord zowel scheidbaar als niet-scheidbaar. / *Sometimes, a verb can be both separable and non-separable.*

VOORKOMEN

1. Voorkomen (klemtoon op VOOR / *stress on VOOR*) : **Scheidbaar / *Separable***

Betekenis / *meaning*:

- Gebeuren / *to happen*: Dat komt vaak voor. / *That happens often*
- Aanwezig zijn / *to be present*. Er komen in Nederland wolven voor / *There are wolves in the Netherlands*
- Lijken / *to seem* (archaic) Het komt mij voor dat hij niet de waarheid vertelt / *It seems to me, he is not telling the truth*
- Voor de deur / *in front of the door*. Hij komt voor de deur / He is coming to the door
- Voor de rechter komen / *before a magistrate*
De zaak komt morgen voor de rechter / *The case will be before the magistrate / in court tomorrow.*

2. Voorkomen (klemtoon op KO / *stress on KO*) **Niet scheidbaar / *Non-separable***

Betekenis / *meaning*:

zorgen dat iets niet gebeurt / *to prevent something from happening*

Hij voorkomt dat er een ongeluk gebeurt / *He prevents an accident from happening*

Afspraak maken. Een voorstel doen. Met het werkwoord: **Zullen / *Making an appointment or making a suggestion with the verb: Zullen***

Het werkwoord **Zullen** + infinitief wordt vaak gebruikt om een afspraak te maken of een voorstel te doen. / *The verb **Zullen** + infinitive is often used to make an appointment, suggestion or proposal*

- Zal ik de deur open doen?
- Zal ik de afwas doen? Dan kun jij naar de TV kijken.
- Zullen we zondag gaan fietsen?

Vervoeging / *conjugation*

• ik	zal	
• jij /je	zult	Zul jij/je?
• U	zult / zal	Zult U?
• hij/zij/ze/u/het	zal	
• wij/we	zullen	
• jullie	zullen	
zij/ze	zullen	

Een alternatief is het werkwoord GAAN / *An alternative is het werkwoord GAAN.*

Gaan we morgen naar Amsterdam? Ga je mee naar de bioscoop?

Vervoeging / *conjugation*

• ik	ga	
• jij /je	gaat	Ga jij/je?
• U	gaat	
• hij/zij/ze/u/het	gaat	
• wij/we	gaan	
• jullie	gaan	
• zij/ze	gaan	

Een derde mogelijkheid is de constructie: Heb je zin om..... / Heeft u zin om.....

A third possibility is the construction: Heb je zin om..... / Heeft u zin om.....

(Do you feel like.....)

Heb je zin om naar de dierentuin te gaan?

Heb je zin om te gaan dansen?

REACTIES / *REACTIONS*

Positief / <i>positive</i>	Niet weten / <i>don't know yet</i>	Negatief / <i>negative</i>
Ja, leuk! Wanneer? Ja gezellig! Hoe laat? Goed idee, wanneer spreken we af?	Misschien. Ik weet het nog niet. Ik zie wel.	Nee, sorry. Ik kan niet. Nee, ik heb geen tijd. Een andere keer misschien

Gebiedende wijs / *Imperative*

Dat wil zeggen: je vertelt iemand wat hij MOET doen. Een opdracht, een recept, een gebruiksaanwijzing.

You tell someone what he HAS to do. A command, a recipe, instructions for use

Normale hoofdzin is / *standard main clause is:*

1	2	3	4	5	6
Onderwerp / <i>subject</i>	persoonsvorm / <i>finite verb</i>	de rest / <i>the rest</i>			(2 e werkwoord / <i>2nd verb</i>)
		Lijdend voorwerp <i>direct object</i>	tijd <i>time</i>	plaats <i>place</i>	
Je	moet	de kip	acht minuten	in de pan	bakken

Maar bij een opdracht, bijvoorbeeld een recept, kun je ook de **gebiedende wijs** gebruiken.

Dan begin je niet met het onderwerp maar met de persoonsvorm. En de persoonsvorm is altijd de ik-vorm

But, in case of a command, for example a recipe, you can use the imperative.

Then, you don't start with the subject but with the finite verb. And the finite verb is in first person singular (I-form)

Persoonsvorm (ik-vorm) / <i>Finite verb (I-form)</i>	Lijdend voorwerp / <i>direct object</i>	Tijd / <i>Time</i>	Plaats / <i>Place</i>
Bak	de kip	acht minuten	in de pan

Als je een woord van volgorde wil gebruiken (EERST, DAN, DAARNA, VERVOLGENS, TEN SLOTTE) dan komt dat **NA** het werkwoord.

*If you want to use a word indicating an order (EERST, DAN, DAARNA, VERVOLGENS, TEN SLOTTE), then that will come **AFTER** the verb.*

Kook eerst de aardappels
Giet dan het water af
Stamp tenslotte alle ingredienten.

Gebiedende wijs kun je ook gebruiken bij een **VERZOEK**. / *The imperative can also be used for a **REQUEST**.*

Kom binnen. Ga zitten.

Dit zijn dus verzoeken, je nodigt iemand uit om binnen te komen of om te gaan zitten. / *These are requests, you invite someone to come in or to sit down*

Ik vorm. Je gebruikt geen ik-vorm als je formele taal (U) gebruikt.
I-form. You do not use the I-form if you use formal language (U)

Gaat u maar zitten / Doet u uw jas maar uit.

VRIENDELIJKER / *MORE FRIENDLY*

Gebiedende wijs kan onaardig of onvriendelijk klinken. Je kunt daarom de zin langer maken. Bijvoorbeeld met **MAAR**, **EVEN** of **MAAR EVEN**. Of je kunt een vraag gebruiken.

*The imperative can come over as harsh and unfriendly. You can therefore lengthen the sentence. E.g. with **MAAR**, **EVEN** or **MAAR EVEN**. Or you can use a question.*

Doe de telefoon weg! **Doe de telefoon maar even weg.** **Wil je alsjeblief de telefoon wegdoen?**
Doe de telefoon even weg.
Doe de telefoon maar weg.

Positiewerkwoord + te + infinitief / *Position verb + te + infinitive*

Een positiewerkwoord geeft aan in welke positie iemand of iets zich bevindt. (zitten, liggen, staan, lopen, enz.)
Je kunt tegelijk nog **iets anders** doen.

A position verb specifies the position of a person or object (to sit, to lie, to stand, to walk, etc.) You can do something else at the same time.

Voorbeelden / *examples*

Ik sta en ik telefoneer	Ik sta te telefoneren. Ik sta te bellen
Zij ligt en zij leest	Ze ligt te lezen
Hij ligt en hij slaapt	Hij ligt te slapen
Piet zit en hij werkt	Piet zit te werken
Loes loopt en ze kijkt	Loes loopt te kijken
De vlaggen hangen en ze wapperen	De vlaggen hangen te wapperen (<i>The flags hang and flutter</i>)

Iets weten of niet weten / *knowing or not knowing something*

Je weet het niet zeker / *You are not sure*

Ik geloof het wel / Ik geloof van wel
Ik geloof het niet / Ik geloof van niet
Ik denk het wel / Ik denk van wel
Ik denk het niet / Ik denk van niet

Je weet het niet / *You don't know*

Ik weet het niet
Ik heb geen idee